

Μάθημα: Βιντεοεγκαταστάσεις (μάθημα επιλογής), Γ' εξάμηνο

Διδάσκοντες: Μάνος Κατσάρης, Εικαστικός Επίκ. Καθηγητής

Εισαγωγικά: Ο όρος βιντεοεγκατάσταση υποδηλώνει ένα σύνθετο και υβριδικό καλλιτεχνικό μέσο στο οποίο το βίντεο ενσωματώνεται με τα υλικά στοιχεία μιας εγκατάστασης, στο πλαίσιο ενός οριοθετημένου χώρου. Συχνά, ο θεατής διαδραματίζει ενεργό ρόλο, συμμετέχει ή κάποιες φορές συν-διαμορφώνει με την φυσική παρουσία του μια αφηγηματική ακολουθία που εξελίσσεται στο χώρο. Οι βιντεοεγκαταστάσεις μπορούν να θεωρηθούν ως μέρος μιας ευρύτερης στροφής στην τέχνη που άρχισε τη δεκαετία του 1960, και περιλαμβάνει τα happenings, τις εγκαταστάσεις, τις performance, την εννοιολογική τέχνη, την body art και την land art. Η θεματική του μαθήματος διαπραγματεύεται την δημιουργική διαδικασία καθώς αυτή επεκτείνεται από το monitor στον δημόσιο χώρο.

Η εικαστική έρευνα με την χρήση αυτών των νέων μορφών αναπαράστασης εγείρει μια σειρά ζητημάτων που αφορούν:

- Τη σχέση της προβολής με τον περιβάλλοντα χώρο, τα αντικείμενα που περιλαμβάνονται ή ακόμα και τα αρχιτεκτονικά στοιχεία του χώρου, προκειμένου να αρθρωθεί μια αφηγηματική δομή.
- Την δημιουργία χώρου μέσω των προβολών ή την προσαρμογή τους σε ένα δοσμένο χώρο (Site-specific).
- Τις βιντεοεγκαταστάσεις κλειστού κυκλώματος (Closed-circuit).
- Τις διαδραστικές βιντεοεγκαταστάσεις και γενικότερα την συμμετοχή, την σωματική εμπειρία και την παρέμβαση του θεατή.
- Τις τεχνικές προδιαγραφές που απαιτούνται.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται για τις βιντεοεγκαταστάσεις στο δημόσιο χώρο (στο πλαίσιο της public art), και στους νέους εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας και κοινωνικής παρέμβασης που αναπτύσσονται.

Λέξεις κλειδιά: Technology- Video Installation art- Video art- New Media art- Public Space.

Ανάπτυξη μαθήματος:

- Σεμινάρια. (Θεωρητικά και εργαστηριακά)
- Συναντήσεις φοιτητών- διδασκόντων.
- Εικαστικό έργο, που παρουσιάζεται στο τέλος του εξαμήνου.

Διάρκεια 13 εβδομάδες.

Αξιολόγηση:

- Εικαστικό έργο (project).
- Πρωτογενής έρευνα και κείμενο της εργασίας.

Θεματικές Περιοχές:

Ενότητες:

Δημόσιος χώρος και «επιτήρηση»

- Μια από τις πρακτικές των βιντεοεγκαταστάσεων είναι η εμπλοκή του θεατή, η συμμετοχή του στο έργο τέχνης. Σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό επιτυγχάνεται ανεξάρτητα από την επιλογή ή την επιθυμία του θεατή, μέσω τεχνικών που προέρχονται από τις κάμερες «παρακολούθησης» και «επιτήρησης». Το ενδιαφέρον αυτό για την καταγραφή από την κάμερα, προέκυψε από τις πρακτικές και την φύση της τηλεόρασης.

Οι βιντεοεγκαταστάσεις αυτού του είδους επιχειρούν να ενεργοποιήσουν τον θεατή με ένα άμεσο τρόπο, ο θεατής συμμετέχει στο καλλιτεχνικό έργο καθώς γίνεται μέρος του, αποκτώντας με αυτόν τον τρόπο μια νέα εμπειρία θέασης.

Δημόσιος χώρος, ταυτότητα και καταγραφή

- Οι βιντεοεγκαταστάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σαν ένα μέσο εμβάθυνσης θεμάτων που αφορούν τον «εαυτό». Το περιβάλλον μιας βιντεοεγκατάστασης επιτρέπει σε καλλιτέχνες που ενδιαφέρονται για ζητήματα ταυτότητας, να ενσωματώσουν τον θεατή στο έργο. Αυτή η «κατάρρευση των ορίων» λειτουργεί ως οργανωτική δομή για το σχεδιασμό που αναπτύσσεται στο χρόνο και στο χώρο.

Ζητήματα όπως εθνικά ή ατομικά στερεότυπα, ανδρική ή γυναικεία ταυτότητα, μειονότητες ή μετανάστες κλπ, τροφοδοτούν τον νέο ρεαλισμό των βιντεοεγκαταστάσεων και επανασχεδιάζουν τις έννοιες του «ατομικού» και του «δημόσιου», κυρίως για τον αστικό χώρο, με πολλούς διαφορετικούς τρόπους.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- «Εισαγωγή στην Βιντεοτέχνη», Rob Perree, Εκδ. Σχολή Σταυράκου-Επικοινωνία και Κουλτούρα, 1994
- Illuminating Video: An Essential Guide to Video Art, Doug Hall (Editor), Sally Jo Fifer (Editor), David Bolt (Preface), Εκδ. Aperture; (June 1, 1991)
- Art Since 1960, new edition, Michael Archer, Εκδ. Thames & Hudson, world of art
- New Art in the 60s and 70s, Redefining Reality, Anne Rorimer, Εκδ. Thames & Hudson, world of art
- New Media in Late 20th-Century Art (World of Art), Michael Rush, Εκδ. Thames & Hudson, world of art
- Digital Art, Christiane Paul, Εκδ. Thames & Hudson, world of art
- New Screen Media: Cinema, Art, Narrative, Martin Rieser (Editor), Andrea Zapp (Editor), Εκδ. British Film Inst. (April 2002)
- Video Spaces (PB), Barbara London, Εκδ. Museum of Modern Art, NY
- Video the Reflexive Medium, Yvonne Spielman, Εκδ. The MIT Press (2008)
- A History of Video Art, Chris Meich- Andrews, Εκδ. Berg (2006)
- A History of Experimental Film and Video, A. L. Rees, Εκδ. British Film Inst. (1999)
- Experimental Cinema in the Digital Age, Malcolm Le Grice, Εκδ. British Film Inst. (2001)
- Film Art Phenomena, Nicky Hamlin, Εκδ. British Film Inst. (2003)
- The New Media Book, Dan Harries (Editor), Εκδ. The MIT Press (2002)
- The Language of New Media, Lev Manovich, Εκδ. The MIT Press (2001).